

Taormina – Siciliens kulturella högberg

I slutet av maj gör Donald Trump sitt första besök i Europa som USA:s president. Under några dagar ska han delta i G7-ländernas toppmöte i den lilla staden Taormina vid Siciliens östkust med grandios utsikt över ett dramatiskt landskap, präglad av hav, bergstoppar och vulkanen Etnas snöklädda topp. Under långliga tider har konstnärer och, inte minst, författare sökt sig dit och låtit sig inspireras.

Johann Wolfgang von Goethe var i Taormina våren 1787. I hans skildring *Italienische Reise* finns några entusiastiska sidor om staden. Han sitter i den antika grekiska amfiteatern, iakttar byar och borgar på omgivande klippor, den väldiga ångande vulkanen, havsstränderna som sträcker sig mot söder och norr. I solnedgången befinner han sig inne i staden, ”intar förfriskningar” och ser det undersköna landskapet försvinna i mörkret.

Mer än ett sekel senare, i mars 1896, anländer Selma Lagerlöf med väninnan Sophie Elkan till staden. Det är Selmas första resa utanför Skandinavien. De båda stannar en månad i Taormina. Selma är 37 år och har nyligen beslutat att bli författare på heltid. Hon har publicerat romanen Gösta Berlings saga och en novellsamling. 13 år senare ska hon få Nobelpriset.

Inspirerades av Sicilien

De bor på det fashionabla Hotel Timeo. I omgivningarna vimlar det av utländska konstnärer:

”Fotografiapparater och målarlådor släpas omkring över-

Den antika amfiteatern är en av Taorminas främsta sevärdheter. I bakgrunden tronar Etna, Europas högsta vulkan, 3 330 m ö. h.

allt. Det finns väl inte en backe här, som ej är afitrad hundra gånger.”

I ett brev berättar hon att alla människor stirrar nyfiket på henne:

”Det är som om jag vore kines. De har så förfärligt roligt åt mitt korta hår.”

På Sicilien var man inte van att se kortklippta kvinnor.

När Selma Lagerlöf återvände till Sverige och påbörjade sin nästa roman, *Antikrists mirakler*, var vistelsen på Sicilien den helt dominerande inspirationskällan. Berättelsen utspelas i ett fattigt samhälle, kallat Diamante, vars förebild är staden Paternò på Etnas sydsluttning. Men det bär också tydliga drag av Taormina. Det är en socialt enga-

gerad idéroman som pekar på fattigdom och orättvisor i samtiden men som samtidigt väver in öns historia, kultur och folkliga föreställningar.

Långt hemifrån

En annan blivande Nobelpristagare från Norden, islänningen Halldór Laxness, kom till Taormina på försommaren 1925. Han var blott 23 år men hade redan publicerat några tunna verk. Under månaderna på Sicilien fullbordade han sin första betydande roman, *Den store vävaren från Kashmir*.

I minnesboken *Skaldetid* berättar han om vistelsen i Taormina. Det varma klimatet gjorde honom sjuk och först ville han bara därifrån. Men han var

pank och telegraferade till Island efter pengar. Det dröjde dock flera månader innan de kom.

Under tiden tillfrisknade Laxness och började trivas med tillvaron och stadens generösa människor. Alla tog hand om den stackars ynglingen som befann sig tusentals kilometer hemifrån. Han bodde på ett pensionat där det aldrig talades om betalning. På restaurangerna åt och drack han på kredit. Han fick nya skor av skomakaren.

Så småningom anlände pengarna, och Laxness gjorde nog rätt för sig innan han lämnade Taormina på hösten med en ny-skriven roman i bagaget.

Som att bo i ett skepp

Några år före Laxness besök anlände britten D H Lawrence till Taormina. Från mars 1920 till februari 1922 hyrde han ett medeltida hus, kallat Fontana Vecchia. Åren på Sicilien blev hans kanske mest produktiva. Han publicerade tre romaner, skrev poesi, noveller och essäer.

Tre decennier därpå, i april 1950, flyttade amerikanen Truman Capote in i samma hus, där han författade kortromanen *The Grass Harp*. Den blev en stor framgång, inte bara som bok utan så småningom också som scenpjäs, musikal och långfilm. I en essä om tiden i Taormina skriver han om den hisnande utsikten:

”Det är som att bo i ett flyg-

plan eller i ett skepp som skälver på toppen av en jätteväg.”

Listan över de författare – de flesta män – som låtit sig inspireras i Taormina kan göras lång. Guy de Maupassant, André Gide, Ezra Pound, Ernest Hemingway, Tennessee Williams, Bertrand Russell, Roald Dahl och Evelyn Waugh hör till de mest namnkunniga.

Här levde Bamse

Men ur ett svenskt perspektiv är det kanske än mer intressant att vårt lands mest älskade nalle, seriefiguren Bamse, lever i Taorminas landskap. Upphovsmanen, Rune Andréasson, närmande sig 40-årsåldern när han fick idén till sin odödliga gestalt. Dock visste han inte var Bamse och hans vänner skulle bo. Under ett besök i Taormina 1964 kom svaret. En tidig morgon såg han den uppåtgående solens strålar falla på bergstopp efter bergstopp och han började skriva:

”På små kullar i solen ligger några lustiga hus. Där bor Bamse och hans vänner...”

Än högre – på ”det höga berget” som inspirerades av grannbyn Castelmola – bor Bamses farmor, vars dunderhonung gör honom till världens starkaste björn.

Såvitt jag vet lever Bamse och hans faktiva vänner alltjämt i Taormina, även om de sällan syns till. Under det stundande G7-mötet gömmer de sig säkert.

Johan Werkmäster

Piazza IX Aprile, som fått sitt namn av ryktet att Garibaldi skulle ha kommit till Sicilien 9 april 1860.